

פרשת ראה
אב תשפ"ה

הנה הפשטותם צורת הישיבה,
וקלטתם רוח ורצון הישיבה,
ובזה עשיתם לכם חבורה לילך
בעקבות רוח הישיבה,
ובכל מקום שאחתם נמצאים
לקחתם זאת כאילו להיות עם
הישיבה בין כתי הישיבה"

(מרח המשיגה הגר"צ רבי ירחם לינוביץ
צוקל ממיר)

גליון שבועי לתלמידים, בוגרי וידידי ישיבת מיר | גליון 591

מתורת רבותינו

הקב"ה אוהב את ישראל יותר מבנים
בנים אתם לה' אלקיכם (יד, א).

והיא מוגבלת כפי שהגוף מוגבל. אבל הקדוש ברוך הוא, שהוא אין סוף ובלי גבול, אף אהבתו לכל אחד ואחד מישראל היא בלי סוף וגבול. והדברים מבוארים באבן עזרא (בפסוק שם) "שהוא אוהב אתכם יותר מהאב לבן".

זכרון יצחק (עמ' עה)

מרגלא בפי המשגיח הגה"צ רבי יחזקאל לוינשטיין בשם הסבא מקעלם זצ"ל, מה שכתוב "בנים אתם לה' אלקיכם" הוא רק בדרך משל, כי האמת שאהבת ה' אותנו היא הרבה יותר, לאין שיעור, מאהבת האב לבנו, אלא שדברה תורה כלשון בני אדם, לסבר את האוזן, כי במושגינו הגשמיים זה שיא האהבה,

רדיפת כבוד עד כדי פיקוח נפש
די מחסורו אשר יחסר לו (טו, ח).

זצ"ל, יש לתמוה מאד, האין לך שגעון גדול מזה שיצטרך האדם עבד לרוץ לפניו, האם אנו עוסקים כאן באדם חסר דעת שנטרפה עליו דעתו ל"ע וזקוק שירוצו לפניו? לא ולא! במשוגע אין דין של "אשר יחסר לו", איננו מחויבים להשלים את שגעונותינו, אלא על כרחך מדובר כאן באדם הבריא בנפשו, אך השאלה הנשאלת כיצד אדם בר דעת מגיע עד

אשר יחסר לו - אפילו סוס לרכוב עליו ועבד לרוץ לפניו. אמרו עליו על הלל הזקן שלקח לעני בן טובים אחד סוס לרכוב עליו ועבד לרוץ לפניו, פעם אחת לא מצא עבד לרוץ לפניו, ורץ לפניו שלשה מילין (כתובות דף ס"ז ע"ב).

מקשה מרן ראש הישיבה שה"ת הגר"ח שמואלביץ

ימים מקדם

לקראת תחילת זמן אלול הבעל"ט והתרחבות הישיבה במאות תלמידים חדשים בלעה"ר בעשרות בתי המדרש של הישיבה הק', מפרסמים אנו תמונה בה נראה השיעור כללי של מרח"י רבי נתן צבי פינקל זצוק"ל בהיכל הישיבה המרכזי לאחר הרחבתו, בסיום השיפוע של הרחבת בית המדרש המרכזי

זמני כניסת ויציאת השבת

ירושלים	18:39	19:52
בני ברק	18:57	19:54
ציריך	20:00	21:15
וינה	19:40	21:06
אנטוורפן	20:31	22:00
פריז	20:24	21:42
לונדון	19:55	20:58

דבר הישיבה

עין טובה מופלאה

אל שולחנו של מרח"י הגאון רבי נתן צבי פינקל זצ"ל הגיעה פעם בקשה יוצאת דופן. קבוצת בחורים מחו"ל הגיעה לארץ כדי ללמוד בישיבת בריסק המעטירה. הבחורים הגיעו ארצה בפרוס חודש אלול והתברר להם שמסיבות שונות יוכלו להיכנס וללמוד בישיבת בריסק רק לאחר החגים.

ניגשו הבחורים אל רבינו ושאלוהו במבוכה האם יוכלו ללמוד בישיבת מיר בזמן אלול. אין צורך להסביר שבקשה מעין זו נחשבת כפגיעה, ראש ישיבה, שכן הוא פותח ישיבה ומעוניין לגדל בני תורה בצורה המיוחדת של ישיבתו. מאות מתדפקים על דלתי הישיבה, וכאן בחורים שבאו לישיבה אחרת מבקשים ללמוד בה בינתיים.

תגובת רבינו על אתר היתה: "בשמחה רבה"! לא זו בלבד שקיבלם, הוא אף פתח להם "חבורה" מיוחדת שלמדו באותו אלול קדשים לחודש זה, הוא טרח וסידר להם מקומות באוכל ומקום לינה וכל צרכיהם על הצד הטוב ביותר.

לאחר שעברו החגים והגיע הזמן בו היו הבחורים

מתורת רבותינו

< כדי טירוף שכזה?

זאת ועוד, אם נתבונן מעט במעשה שהביאו חז"ל, הלא עולה כאן תמיהה גדולה, עני בן טובים זה הרי ידע בודאי כי הלל הזקן הוא הרץ לפניו ולא סתם עבד מן השוק, ואם אך דעתו היתה צלולה עליו לא היה נותן לנשיא ישראל להתבזות כל כך לפניו, והכל על מנת לספק את שגעונו שירוף עבד לפניו? - אלא ברור הדבר כי אותו אדם היה בר דעת לחלוטין, אך רדיפת הכבוד הנוראה הטריפה אותו מדעתו עד שהזקק לשגעונות שכאלו!

אמנם עדיין יש לתמוה איך הותר להלל הנשיא לזלזל כל כך בכבודו, והרי אמרו בגמ' (ב"מ דף ל' ע"א) זקן ואינו לפי כבודו פטור, ומדוע לא חשש הלל על כבוד

התורה? ואין לומר שנהג הלל לפניו משורת הדין, שהרי דעת הרא"ש (שם, סי' כא) שכיון שפטרה התורה את הזקן, אין לו לזלזל בכבודו, ואף איסורא איכא, שמזלזל בכבוד התורה במקום שאינו חייב. אך התירוץ הוא, פיקוח נפש שנו כאן, ידע הלל שאם לא יהיה לבן טובים זה עבד לרוץ לפניו עלול הוא לבוא לידי פיקוח נפש, בלי הכבוד הזה עלול למות האיש הוא.

רואים אנו אפוא עד היכן מגיע טירופו של אדם ברדיפה אחר הכבוד, עד כדי פיקוח נפש!

שיחות מוסר (עמ' שני"ד)

דבר הישיבה

<

אמורים להיכנס לשיבת בריסק, הרגישו הבחורים אי נעימות לבא ולהיפרד ממנו, לאחר קבלת הפנים החמה שקיבלם. רבינו חש במבוכתם ואמר להם: "בחור שיושב ולומד, לא צריך לבוא ולומר יישר כח. בכל אופן בקשה אחת לי אליכם, הדלת שלי תמיד פתוחה, אם תצטרכו משהו אל תחששו".

סיפור זה היה להם למופת, לאיזו דרגה מופלאה של טהרת לב ניתן להגיע. הלא בעצם בואם לשיבה לתקופה קצרה בלבד, הם לכאורה מכריזים שבאו לשיבה רק כתחנת מעבר, ואילו רבינו מקבלם בחום ונותן להם הרגשה טובה שהם אפילו לא זקוקים להודות.

הסגולה 'שלא ירע לבבך' בתתנו לו

נתן תתן לו ולא ירע לבבך בתתן לו (טו, י). אפילו מאה פעמים. (רש"י)

כתב הרמב"ם בפירוש המשניות לאבות (ג, טו) "כשיתן האדם למי שראוי אלף זהובים בבת אחת לאיש אחד, ולאיש אחר לא נתן כלום, לא יעלה בידו מידת הנדיבות בזה המעשה האחד הגדול, כמו שמגיע למי שהתנדב אלף זהובים באלף פעמים, ונתן כל זהוב מהם על צד הנדיבות, מפני שזה כפל מעשה הנדיבות אלף פעמים והגיע לו קנין חזק, וזה פעם אחת לבד התעוררה נפשו התעוררות גדולה לפעול

טוב ואחר כך פסקה ממנו".

ולמדנו מדברי הרמב"ם כי עדיף לתת אלף זהובים באלף פעמים, מאשר לתת אלף זהובים בבת אחת לאיש אחד, דאפילו באותן מעות עדיף ריבוי המעשים בנתינת הצדקה, משום שאם נותן הכל בפעם אחת התעוררה אצלו מידת הנדיבות רק פעם אחת, משא"כ אם נותן הרבה פעמים הרי התעוררה אצלו מידת הנדיבות פעמים רבות, כנגד כל נתינה.

ולפי זה פירש מורינו הגאון **רבי אליהו ברוך פינקל** זצ"ל מקרא זה: "נתן תתן לו - אפילו מאה פעמים", דהכוונה שיש לאדם להעדיף ריבוי הנתינות על פני נתינה אחת, ולפיכך מסיים הכתוב "ולא ירע לבבך בתתן לו", והיינו שעל ידי זה נסגל בנפשותינו מידת הנדיבות ולא ירע לבבנו.

משלחן רבי אליהו ברוך (עמ' רצ"ט)

מכתבי רבותינו

ימים הנוראים - ימים יקרים צריך לקרב את עצמו עליהם בשמחה

"ידידי הנה הימים היקרים מתקרבים. מה מאד צריך גם האדם לקרב את עצמו עליהם בשמחה, כי הכל הוא חסד מהשי"ת עם האדם. כי גם המשפט הוא חסד, כי הכל הוא אשר ההשגחה דורש ומוצא עצות לתיקון האדם לתת לו אחרית ותקוה".

אחדשה"ט בידידות ובאהבה:

יקרת מכתבו קבלתי. והנני ממחר ליתן תשובתי מלבד כי בימי אלול כדאי לא לדחות תשובה על כל מכתב אשר מקבל:

ידידי הנה הימים היקרים מתקרבים. מה מאד צריך גם האדם לקרב את עצמו עליהם בשמחה, כי הכל הוא חסד מהשי"ת עם האדם. כי גם המשפט הוא חסד, כי הכל הוא אשר ההשגחה דורש ומוצא עצות לתיקון האדם לתת לו אחרית ותקוה. דיברנו בימים האלו כי לא די אשר רואה האדם להוסיף בימים מעשים טובים כדי להיות "רובו זכויות" אבל צריך לראות ע"ד סור מרע. כענין דברי ר"י ז"ל כי העיקר הוא להיות טוב בעיני אדוניו. וז"ל (שער א' י') ורעה מזאת כי הייתי על הנפש היקרה אכזרי וכו' ומה הועילה בכל קניניה אם רעה בעיני אדוניה. כי כל דבר רע הוא נגד רצונו ית' זאת הוא רעה בעיני אדוניה. הרבה דיברנו בענין זה. מוכרח אני לקצר במכתבי: יתן השי"ת וישלח לב"ב היקרה רפואה שלמה אמן:

אצלינו ב"ה הכל בסדר. מברך אני אותך ואת כל ב"ב היקרים יחי' בכתיבה וחתומה טובה בכלל כל ישראל אמן: ידידו:

מכתב מהגה"צ

המשגיח רבי יחזקאל

לוינשטיין זצ"ל

(הובא באור יחזקאל

- מכתבים - מכתב

רנח), בענין ימי חודש

אלול שהם ימי חסד

מה' וצריך האדם לקרב

את עצמו עליהם

בשמחה, וכה כתב:

הגאון רבי משה בן מרן רה"י הגרא"י פינקל זצ"ל

עשרים ואחת שנה לפטירתו | כ"ח באב תשס"ד - תשפ"ה

משום שאז הנותן נחשב כמי שאינו.

במשך שנים רבות היה נוסע לחו"ל לשחר את פתחי הנדיבים למען הישיבה, וכל הביזיונות שהיו מנת חלקם של השדרי"ם, לא עשו עליו שום רושם כלל וכלל, והגיע בזה למדרגה גבוהה כזו של אסקופה הנדרסת בבחינת נופשי כעפר לכל תהיה, והיה מכתת רגליו במסירות נפש עצומה, ועד כדי כך היתה נקיותו בממון, שאף לא נשתמש מעולם במונית וכדו', ולא נטל לעצמו פרוטה אחת מכספי הישיבה.

וסיפר הרה"ג יצחק בודנר שליט"א שהיה עמו באיזה דינר שעשו למען הישיבה, ובאותו הלילה אספו קרוב ל-\$50,000, שהיה זה סכום עתק בימים ההם, ואעפ"כ כשהיה צריך אח"כ לחזור למעונו לא לקח מונית וכדו', אלא ביקש מאחד הקרואים שנסע לביתו והיה צריך לעבור ע"י תחנת הרכבת, שיקחנו עמו עד לשם, ומשם חזר ברכבת לביתו.

הארונות שלו היו מלאים מהרבה ניירות ופתקים ששם היה רושם כל פרוטה ופרוטה שקיבל עבור הישיבה, ומבהיל איך שהיה שומר על הניירות הללו, כעל אוצר גדול מאד, והכל בכדי שח"ו לא יפול לידי איזו פרוטה שאינה שלו.

פעם ראשונה שנסע לחו"ל בעבור הישיבה, נסע מתחילה לאירופה ואח"כ המשיך בדרכו לארה"ב, והתמנהמה שם כמעט שנה שלימה, וחזר ארצה בערב הפסח, ובאותו הזמן באה אשה גדולה מבני המשפחה [הרבנית שולמן מב"ב, בת הג"ר אייזיק שר זצ"ל] לבקר בביתו, וראתה כי הבית ריק אין בו מאומה, ואפילו הרהיטים הנחוצים ביותר, כגון מקרה, תנור, מכונת כביסה וכדו', לא היו שם, ואף קירות הבית לא נצבעו מעולם, והיה נראה כדירה סרוחה.

ואז ירדה מיד בבהלה לבית אביו ר' לייזר יוד'ל ראש הישיבה, והתאוננה בפניו אודות המצב הקשה שבבית, ואמר ר' אליעזר יוד'ל והלא כבר כמה פעמים ביקשתי ממנו שיקח כסף עבור עניני הבית, ואינו רוצה ליקח ממני אפילו פרוטה, ומה אוכל עוד לעשות לו.

אולם היא הורידה דמעות ואמרה להראש ישיבה שבודאי הוא יוכל למצוא עצה שיגיע לידי הכסף

כחזן בתפילת ערבית במוצאי שמחת תורה, התפילה האחרונה בעיירה מיה.

משם גלה בחלק מנדודי ישיבת מיה, ובשנת תש"א נמלט מעמק הבכא ונסע לארץ ישראל עם אביו זצ"ל. זכה להיות איש אמונו ויד ימינו של אביו הגדול בכל עניני הציבור בכלל ובעניני הישיבה בפרט.

בשנת תש"ו נשא לאשה את הרבנית נחמה איידל ע"ה בת הג"ר מרדכי דוד לוי זצ"ל ר"י "עץ חיים" ובעמח"ס "דרכי דוד". [אשתו של ה"דרכי דוד" היתה נכדת הג"ר חיים יעקב שפירא זצ"ל ראב"ד ירושלים ע"ה"ק שהיה נכד גאון ישראל רבי לייבלע קובנר ז"ע. בנו של רבי לייבלע היה הג"ר רפאל שפירא חתן הנצי"ב מוואלאזין וחמיו של הגר"ח מבריסק זי"ע]. בתחילה גר באותו דירה יחד עם אביו בשכונת גאולה. בשנים אלו העתיקה הישיבה את משכנה ממקום למקום, עד שהחליט אביו להקים לישיבה משכן של קבע בשכונת בית ישראל.

גם כאן היה ר' משה העושה והמעשה להקמת מקום תורה גדול זה, ובשנים אלו כמעט ולא נתן שינה לעיניו וטרח במס"נ עצומה. עם בניית הישיבה עבר לגור בדירתו הסמוכה לישיבה.

שימש בהנהלת הישיבה שלא ע"מ לקבל פרס, וברוב צניעותו לא אבה למסור שיעורים ושיחות, וכשהיה לומד בהיכל הישיבה, היה בא לכמה שעות ומתפלפל עם הת"ח שישבו בקרבתו, ואף אמר להם מערכות שלימות בסוגיות הנלמדות בישיבה, ובשאר היום וגם בשעות המאוחרות של הלילה היה לומד בצנעא ומסתי את לימודו גם מבני ביתו.

מדת הנתינה היתה מדתו העיקרית, היא וכל תולדותיה, הענווה, ההסתפקות במועט והחסד וכו'. כל ימיו עמל ומסר נפשו לתת לאחרים, ולעצמו לא נטל ולא כלום, לא כבוד ולא שררה, לא ממון ולא טובת הנאה, וכל מאווי כל ימי חייו, היה רק להיטיב עם אחרים, מבלי לצפות לשום תשלום גמול, ועל אף היותו במקום פרסום גדול כ"כ, הצליח להצניע את עצמו, ולהסתתר מאחורי הפרסום, עד שהיה עושה עצמו כמי שאינו. והיה אוהב תמיד לתת מתן בסתר,

רבי משה נולד בכ"א מנחם אב ה'תר"ע בעיירה מיר שבפולין לאביו מרן ר"י הגדול הגאון רבי אליעזר יהודה זצ"ל ר"י מיר.

בילדותו עוד זכה להכיר את אביו אמו הגאון רבי אליהו ברוך קמאי זי"ע אב"ד ור"מ דמיר שהיה מגדולי הדור וכן נין של רבי אברהם אחי הגר"א.

בשחר נעוריו למד בישיבת סלבודקא שם יצק מים ע"י זקינו הסבא מסלבודקא הגה"צ רבי נתן צבי פינקל זי"ע [לאחר היותו בר מצוה נסע הסבא לא"י להקים את הישיבה בעיר חברון]. אח"כ נכנס לת"ת דקלם, תקופת לימודו שם הטביעה את חותמה על אישיותו המיוחדת, ושם למד בחברותא עם הג"ר דוד פוברסקי זצ"ל, בבחרותו היה גולה למקומות התורה כמנהג אביו בבחרותו, ולמד כמעט אצל כל גדולי רבותינו מרביצי התורה שבדור הקודם, ביניהם הג"ר אלחנן ווסרמן הי"ד והג"ר שלמה היימן זצ"ל, הג"ר שמעון שקאפ זצ"ל, והג"ר פסח פרוסקין זצ"ל, ולא היה נשאר זמן מרובה במקום אחד.

מאחר שהגלות ממעטת את השם, זכה להקביל פני החפץ חיים זי"ע א"א וקיבל ממנו ברכה לאריכות ימים שהתקיימה במלואה.

לאחר תקופות אלו חזר להסתופף בישיבת מיר בפולין שם למד בחברותא עם הג"ר אלי חזן זצ"ל. מקום לימודו האחרון בתקופת הבחרות היה אצל הגאב"ד דבריסק זי"ע א"א, שהיה מקבוצת הבחורים המובחרים ששלח אביו ממיר לבריסק והיה אחראי על החלוקה שהעביר אביו עבור הבחורים בבריסק, ושם למד כמה שנים, כיון שהיה חשוב בעיניו מאד ללמוד מדרכו הבהירה והאמיתית של הגרי"ז, ואכן הגרי"ז החשיבו והעריכו עד למאד [נסמך עליו להג"ה את הכת"י של הגר"ח יחד עם בנו הגרי"ד ולהביאו לבית הדפוס להוציא לאור עולם את "חידושי רבינו חיים הלוי"], ואף שהגרי"ז החשיבו הרבה יותר מאחרים מפורסמים, מ"מ המשיך להתנהג בהצנע לכת, וכך נהג מימי בחרותו עד ימי השיבה.

טרם פרוץ מלחמת העולם השנייה, חזר לישיבת מיר וותיקי הישיבה זוכרים כיצד התפלל בהתלהבות

שצריך לצרכי קיום הבית, ואז קם ר' אליעזר יוד'ל לעבר פינת חדרו, ואמר כמה פרקי תהלים בדמעות שלישי, והוסיף ואמר לה לאחר מכן שבעזהש"י תבוא הרווחה, ואכן לאחר כמה ימים זכה ר' משה זצ"ל בהגרלה על דירה בעיר בת-ים, ומכר את כרטיס ההגרלה, ורק לאחר שנתן ממנו חומש לשיבה, קנה בשאר הכסף את כל מה שהיה נחוץ לבית.

גם הרבנית נחמה ע"ה מסרה נפשה למען בני הישיבה ולמען חינוך ילדיה, והיתה נשאת כאלמנה חיה שנים שלמות לבדה בביתה להתמודד עם חינוך ילדיה וכו', וכשר' משה היה שב מנסיעותיו הארוכות לחו"ל למען הישיבה, היה שב בידים ריקות, והרבנית לא ביקשה דבר.

וסיפרו שפעם ראשונה כשר' משה שב לאחר שנה

תמימה כמעט, לא עלה בדעתו להביא לה דבר ואפילו לא מתנה מועטת, שהרי כל פרוטה ופרוטה כולם קדושים לשיבה, עד שאחד מתלמידי הישיבה הרגיש בזאת, והפציר בר' משה עד מאד שהוא רוצה לשלוח דבר מה לרבנית, וגם לזה לא הסכים, עד שלא היתה הברירה בידו ואותו תלמיד תחב לו לתוך מזוודתו איזה שמפו לרחיצה, וזה הדבר היחיד שר' משה הביא לרבנית, ועוד לאחר שנים רבות נשאר מסבון רחיצה זה שהרבנית היתה כ"כ מייקרתו.

הרבה מפעליו של רבי משה זצ"ל נשארו עלומים, כי הקפיד להסתיר את דרכיו, האיר פנים לקטן כגדול, מתעניין בכל דרכיו של הזולת, ומתנהג עם כולם בפשטות – כשווה בין שווים, היה זוכר ומתעניין בשלומם של כל אחד מבני הישיבה, גם לאחר עשרות שנים.

זכה לאריכות ימים. בשלהי ימיו נזדכך ביסורים וקיבלם בדומיה, והיה בצלילות הדעת עד יומו האחרון. נלב"ע ביום כ"ח מנחם אב התשס"ד בהיותו בן צ"ד שנה ומילא הקב"ה שנותיו מיום ליום [כמובא מהגליא מסכת (מבי היכלא דהגר"ח מוואלזין) דקאי על יום הברית, ומשה רבינו שאני שנולד מהול].

הלוותיו יצאה משיבת מים, הספידוהו בנו הגדול הגאון רבי אליהו ברוך זצ"ל ר"מ הישיבה ושאר ראשי הישיבה ומחותנו הגרב"ד פוברסקי שליט"א. נטמן בחלקת אבותיו בהר המנוחות. במלאת השלושים ער"ה תשס"ה הגיע לראשונה הגרא"ל שטיינמן זצ"ל לשיבת מיר כדי לשאת שיחת מוסר לזכרו ולע"נ. תנצב"ה. [יש"כ להר"ר יוסף מאיר בהגרא"ב פינקל על עזרתו בהעמדת תולדות זקינו זצ"ל].

אוצרות – תורת מיר

סקירה על פרי עמלם של
בני הישיבה שיצאו לאור

"כיצד אניח תפילין"

מדריך מעשי ומאור
להנחת תפילין כהלכה

הרב אברהם יחזקאל
שטראוס שליט"א

"כיצד אניח תפילין" – מדריך מבואר ומאור להנחת תפילין כהלכה, המבאר את ההלכות, הדינים והמנהגים בפירוט ובהיקף.

הספר הוא פרי יבולו של האברך החשוב בן ישיבתנו הקדושה, **הרב אברהם יחזקאל שטראוס** שליט"א.

הספר נוצר מתוך צורך מעשי להנחות את הציבור בהנחת תפילין באופן מדויק ונכון.

הספר מסודר לפי סדר ההנחה: תפילין של יד, בין תפילין של יד לתפילין של ראש, תפילין של ראש וכן הלאה. הוא מתמקד רק בהלכות ההכרחיות והנצרכות, בתוספת התייחסות לשאלות מצויות אצל נערים המתחילים להניח תפילין.

ההלכות שוות לבני אשכנז ולבני עדות המזרח, מלבד המקומות שבהם מפורש שאין הדבר כך.

מלבד זאת יש בספר הדרכה מעשית להנחת תפילין שלב אחרי שלב, לבני אשכנז בנפרד, ולבני עדות המזרח בנפרד.

הן ההלכות, והן ההדרכה מעשית מלווה בתמונות מרהיבות, הממחישות היטב הכל.

מדור מיוחד בספר 'בהביט' שמו, בו תמונות גדולי ישראל מניחים תפילין, בצירוף פירוט הלכתי הנלמד מכל תמונה.

מדור נוסף בספר הוא 'מילואים', בו מפורט בהרחבה כמה וכמה נושאים הלכתיים אקטואליים, כגון: הורדת השרוול בין הנחת תפילין של יד להנחת תפילין של ראש; הסתכלות במראה לבחון אם

תפילין של ראש מונחים במקומם; אם מברכים שהחיינו בהנחת תפילין הראשונה; האם אפשר להלמד להניח תפילין בלילה; אמירת 'לשם יחוד' ועוד.

*

לאחרונה, לאור הביקוש הרב, יצא לאור הספר 'קיצור כיצד אניח תפילין' מהדורה זו, שהודפסה בכריכה רכה ומפוארת, מציגה את ההלכות בלבד, ללא ההדרכה המעשית, תמונות ההמחשה וההסברים הנלווים.

כבר כעת, מספר תלמודי תורה הכניסו את החוברת לתוכנית הלימודים הקבועה שלהם. בתלמודי תורה אחרים, שבהם לומדים את ההלכות מתוך ה'משנה ברורה', החוברת משמשת ככלי חזרה ושינון.

*

הספר זכה להסכמות ולהתפעלות מצד גדולי ומאורי הדור שליט"א, המעידים על חשיבותו המרובה ועל התועלת הגדולה שבו לציבור הרחב. את הספר ניתן להשיג בחנויות הספרים וכן אצל המחבר בטלפון: 050-4189293 או בדוא"ל: v0504189293@gmail.com

*

המערכת מברכת את הרב המחבר שליט"א שיזכה להפיץ מעיינותיו חוצה, ויזכה להגדיל תורה ולהאדירה.

אלול במשנת הגה"צ המשגיח זצ"ל

לו: "ודע כי המעלות העליונות נמסרו לנו במצוות עשה, כמו מעלת הבחירה שנאמר "ובחרת בחיים" ומעלות תלמוד תורה שנאמר "ודברת בם" ומעלות ללכת בדרכי ה' שנאמר "והלכת בדרכיו" וכו' ואמר לו, ראה לאן צריך לשאוף ולכן צריך להגיע, ואתה בא לפני עם איזה עניין קטן. אדם צריך להתרומם לשאוף להשיג ולעסוק במעלות העליונות ולא לעסוק בנקודות קטנות.

כיוצא בזה, סיפר הגה"צ רבי נטע פריינד, המחנך הידוע מ"עץ חיים" שפעם נכנס לרבינו לפני ראש השנה ושאלה בפיו, היה לו איזה חשש אולי לא נהג באיזה ענין כראוי עם תלמידיו, ענה לו רבינו, הנה עכשיו קרבים ימי ראש השנה, יש את ההמלכה. ולכאורה ההסבר בשני הסיפורים הוא שיש ענינים קטנים שכאשר האדם מתעסק בדבר גדול כהמלכת הקב"ה, כבחירה בחיים, אם יעבוד יגיע לזה, יתבטלו מאליהן הספיקות הקטנות.

ראשית העבודה להיות שקועים בלימוד

בשיחות ובוועדים של תחילת אלול, היה רגיל לומר שראשית ההכנה היא להיות שקועים בלימוד, והסביר שאם לא שקועים בלימוד אז אפילו מחשבה של יראת שמים לא תתפס כי "תורת השם תמימה משיבת נפש" (תהלים יט. ח) והמאור שבה משיב נפש האדם, ואז יכול לקבל ולשמוע. וככל שלומדים יותר בהתמדה ורציפות, התשובה תהיה יותר באיכות, וסיפר על הסבא מקלם שהיה לו באלול סדר של שמונה שעות רצופות. והציע לבני הישיבה לקבל על עצמם שלפחות את השעה הראשונה בסדר ילמדו ברציפות.

והיה רגיל לעורר על הפסוק שאומרים באלול בתוך פרק "לדוד ד' אורי וישע" (תהלים כז. ד) "אחת שאלתי מאת ד' אותה אבקש" ושאל, מה התכוון דוד המלך בכך, וכי לא היה חפץ להיות מלך, רק לשבת בבית ד' כל חייו? אלא שבית הוא לשון קביעות (כלשון רש"י) אשבה בהר אקבע בהר) לכן מצינו כשמשנה רבינו היה במרומים לא שתה מים ולא אכל, כי זה היה מקומו בקביעות, ודוד המלך מבקש שאפילו אם נמצא רק חודש בבית ד', אבל אם זוהי הקביעות המרכזית שלו, אז בכל מקום שיהיה יחוש בכך. כך צריכים תמיד לדעת שגם אם נמצאים בזמנים, ימים או שעות שאי אפשר ללמוד, המקום הקבוע שלו הוא התורה.

רבינו עצמו היה מרבה ברציפות הלימוד וכן נהג שבימי האלול השתדל ללמוד בעמידה וסיפר אחד מנכדיו שבבחרותו היה מביא לו את ארוחת צהריים מביתו ושם לב שבאלול הוסיפה לתפריט הקבוע כוס מיץ ענבים והסבירה שעבודת האלול מחלישה מאד את גופו ונצרך הוא לתוספת חיזוק וכדי לחזקו היא שולחת לו כוס מיץ ענבים.

(מתוך הספר הנפלא "אנא עבדא").

כך מעידים תלמידים רבים, שראו אצל רבינו את ה"גילוי ברעדה" וככל שהיה ביראה עילאה היה גם בשמחה מיוחדת. כך סיפר הגה"צ רבי נח חפץ שלמרות שהיה בפרד וחרדה ראו עליו שמחה פנימית, והרבה לדבר על השמחה שצריכה להיות מההזדמנות והאפשרות שהקב"ה נותן לנו להכיר ולהתקרב אליו. בוועדים הזכיר הרבה פעמים כמה יש להודות להש"ת על שנותן לנו את האלול והחיזוק שנותן לנו בימי רצון אלו. פעמים רבות שמעתי אומר בקורת רוח "הרי אלו ימי רצון, אלו ימים נחמדים מזהב ומפז, ממך אליך אברח", והיה מדגיש שאהבת השם זו נמצאת בכל נפש ונשמה משראל שקול פנימי קורא לו לאדם להתקרב להש"ת ותפקידו להקטיב לקול הפנימי הזה ולא לאבדו חלילה, והביא דברי רש"י על הפסוק (תהלים כז. ח) "לך אמר לבי בקשו פני" - בשבילך ובשליחותך אומר לבי בקשו כולכם את פני ואני שומע לו, את פניך ד' אבקש, אף כאן לך אמר לבי במקומך בא אלי לבי לומר כן...

את חביבות הימים ראו בזה שהיה חי את סגולת הימים באופן כזה שכל יום היה אומר כמה ימים אנו באלול, ומספר הג"ר נחום רוגוזניצקי, פעם פתח שיחה בד' אלול, ואמר, חלפו כבר ארבע ימים באלול, מי שהיה לו שכל ניצל אותם. ופעם סיפר שבקלם היו מונים את ימי האלול כמטמונים ודואגים וחוששים על כל יום שעבר.

להתייבב על דרך הנכונה

היה מרבה לעורר שעבודת הימים היא בחירת הדרכים להתייבב על דרך טובה ולסור מדרך הרע והיה מביא את דברי הרמב"ן (דברים כא. כא) לגבי העונש החמור של "בן סורר ומורה" למרות היותו נער צעיר בן שלש עשרה שנה, אלא משום שהוא "מתייבב" במצב שלא יוכל להגיע בו לתכלית תפקיד האדם בעולמו, "קדושים תהיו".

בזה הסביר גם את הפסוק (שם ל. טו) "ראה נתתי לפניך היום את החיים ואת הטוב ואת המות ואת הרע ובחרת בחיים" כביכול יש שתי דרכים לפני האדם שוים בהשגתם, והיה תמה, היאך שוים הם שתי הדרכים, הלא המוות והרע טמונים בקרבנו מעת הילדנו ואילו החיים והטוב קשים מאד להשיגם וחייבים לטרוח ולעמול קשה עליהם, ואין ניתן לומר שיש שתי דרכים שוות, אלא שבעת שהאדם בוחר בחיים ועובד את הש"ת, הרי הוא נמצא במדריגות השגת השלימות ולמרות שעדיין רבה הדרך לפניו, בכל זאת על ידי שבחר בחיים הוא נמצא בדרך השגת אהבת ד' ושאר מעלות השלימות.

*

סיפר הגה"צ רבי שלמה ולבה שפעם הוא נכשל באיזה ענין קטן. בצר לו נסע לרבינו וסיפר לו את הענין, פתח רבינו ספר שערי תשובה (שער שלישי אות י"ז) והקריא

מדוע הלביש המשגיח 'קיסל לבן' באמצע אלול על מנת לדעת כיצד יש לעשות חשבון נפש ולהתכונן לקראת הימים הנוראים, עלינו להתבונן ברבותינו - ומהם את דרכיהם ללמוד.

זכיתי לראות את הגה"צ המשגיח **רבי יחזקאל לוינשטיין** בתקופה, שבה הגיעה ישיבת מיה, בנסי ניסים, לארצות הברית לאחר מלחמת העולם השנייה.

ראיתי אותו בחודש אלול. לא ייאמן כי יסופר... - כמלך בגדוד! מסביבו ארבע מאות תלמידי חכמים, חריפים ובקיאיים מופלגים, ששתו בצמא כל מילה, שיצאה מפיו. פניו היו כמו של מלאך... הוא כמעט שלא הסתכל מחוץ לארבע אמותיו, גם לא בתוך הישיבה!

יום אחד הוא הגיע לתפילת שחרית לבוש בקיסל הלבן. כשנשאל לפרש הדבר, הסביר: "אני מרגיש כי עם הגיעי לארה"ב נחלשתי ברגשותיי! אינני מרגיש כבעבר את אימת ימי הדין! החלטתי ללבוש את הקיסל, הדומה לתכריכים של מת, כדי להזכיר לעצמי את יום המיתה, ועל ידי כך להתחזק מאימת הדין".

יום אחד, מימי אלול, נתן רבינו זעקה אדירה באמצע שיחה: "אתם אל תלמדו ממני! אל תסתכלו עליי! אני כבר השתנית בארה"ב. אינני שוב כבעבר!"... אני מבקש להדגיש: בזמן שהוא זעק את זעקתו הוא היה אפוף בלהט קודש, פניו הפיקו יראת שמים עצומה, מראהו כמלאך ה' צב-אות, מוקף באריות שבחבורה, שהקשיבו בדבקות לדבריו, ובכל זאת הרגיש על עצמו "ירידה"... מן השמים זכיתי לראות דבר שכזה... זה חרוט בנפשי עד עצם היום הזה... (הגר"ש ברעוודא זצ"ל).

"באהבה ובשמחה"

ככל שהיתה ניכרת באלול על רבינו יראה ופחד לקראת הנהגת המשפט בימי ראש השנה הקרבים, היה מדגיש את ה"עת רצון" המיוחדת שבימים אלו וכמו שרואים בפסוק (שמות ל"ג י"ח) "הראני נא את כבודך" ופרש"י שמכיון שראה שיש עת רצון מלפניו ית' ביקש כן, משמע שלולא שהיה זה עת רצון לא היה מבקש וזו מעלת חודש אלול שהם ימי רצון, בהם עלה מרע"ה לקבל את הלוחות השניות, לכן אפשר להשיג בהם רבות. והביא שהסבא מקלם היה אומר שימי האלול הם מעונות הנופש בהם מוצאת הנפש מרגוע. כך כותב רבינו לתלמיד:

...ידידי, הנה **הימים היקרים מתקרבים מה מאד צריך האדם לקרב עצמו עליהם בשמחה**, כי הכל הוא חסד מד' עם האדם, כי גם המשפט הוא חסד, לא די בימים האלו להיות רובו זכויות ולהוסיף מעשים טובים אבל צריך להיות גם סור מרע... (ראה במכתב המלא במדור מכתבי רבותינו).

והיה רגיל לספר איך הגאון רבי איצלה בלאזר בהגיע שבת מברכין אלול, פתח את ארון הקודש ואמר: "רבונו של עולם, מודים אנחנו לך ומקבלים את האלול באהבה ושמחה..." ופרץ בבכי.